

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för socialt arbete och kriminologi

Frälsningens makt

En kvalitativ studie om frälsningens inverkan på upphörande med
brottslighet i Colombia

Caroline Paulsson

2019

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Kriminologi
Kandidatprogram i utredningskriminolog
Examensarbete för kandidatexamen i kriminologi

Handledare: Jerzy Sarnecki
Examinator: Sofia Wikman

Sammanfattning

Syftet med studien var att studera betydelsen av frälsning för upphörande med brott hos en grupp kriminella personer och vad som har gjort att de inte återfaller i brottslighet. För att kunna besvara studiens frågeställningar genomfördes semistrukturerade intervjuer med frälsta och icke-frälsta fångar och före detta fångar i Colombia. Utifrån intervjuerna gjordes en tematisk analys baserat på *bakomliggande orsaker till brottslighet, anledning till frälsning och anledning till att inte återfalla i brottslighet*. Alla intervjupersoner var överens om att frälsningen blev en vändpunkt i deras liv, efter att de bestämt sig för att förändras. Ekonomiskt och socialt stöd i olika former och Gud beskrivs av intervjupersonerna som anledningarna till att de inte återfallit i brottslighet. Avslutningsvis konkluderades att det verkade krävas en kombination av Gud och materiella ting för att någon inte ska återfalla i brottslighet, samt att intervjupersonerna gjorde ett aktivt val när de slutade begå brott.

Nyckelord: Frälsning, brottslighet, återfall, rehabilitering, vändpunkter.

Abstract – The Power of Salvation

The aim of the study was to examine the importance of salvation in desistance from crime in a group of criminals, and what keeps them from turning back to crime. In order to answer the study's questions, semi-structured interviews were conducted with redeemed and non-redeemed prisoners and former prisoners in Colombia. Based on the interviews, a thematic analysis was made covering the underlying causes of crime, the reason for salvation and the reason for not turning back to crime. All interviewees agreed that salvation became a turning point in their lives as they decided to change. Financial and social support in various forms and God is described by the interviewees as the reason for not turning back to crime. In conclusion, it seems that a combination of God and material things are required for not turning back to crime, and that the interviewees made an active choice to stop committing crimes.

Keywords: Salvation, crime, relapse, rehabilitation, turning points.

Förord

Först och främst vill jag tacka min handledare Jerzy Sarnecki för all vägledning, dina kloka råd och ditt tålamod. Ett stort tack till Börje Erdtman, utan dig hade detta inte varit möjligt. Till gruppchef Veronica Utterström från Polisen i Luleå, ditt stöd och din hjälp under resan är jag ytterst tacksam för. Tack till Monica Restrepo Suarez och German Marulanda Londoño för allt. Johan, tillsammans med andra tolkar, har varit ovärderliga i och med språkbarriärerna. Tack till Jonas Kadah, utan dig hade jag aldrig kommit på tanken att åka till Colombia.

Jag är tacksamma till Ankarstiftelsen för möjligheten att som kriminologstudent få åka med och se en annan del av världen, det har varit en ögonöppnare. Ett stort tack till INPEC, den colombianska kriminalvården, för att ni tog emot mig med och visade mig både de bra och dåliga sidorna av verksamheten och fängelserna. Min tacksamhet riktas till Confraternidad Carcelaria de Colombia som lät mig få bo i gästlägenheten ovanför deras kontor stora delar av vistelsen i Colombia. Slutligen vill jag rikta ett stort tack till Alcaldía de Medellín som öppnade många stängda dörrar.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte	2
1.2 Frågeställning	2
1.3 Definition av frälsning	3
1.4 Disposition	4
2. Tidigare forskning	5
2.1 Kriminalvårdens klosterverksamhet	5
2.2 What works, religion as a correctional intervention	6
3. Teorier	7
3.1 Teorin om sociala band	7
3.2 Teorin om åldersgraderad informell social kontroll	8
4. Miljöbeskrivning	10
4.1 Staden Medellín	10
4.2 Medelsäkerhetsfängelset	11
4.3 Kvinnofängelset	13
4.4 Högsäkerhetsfängelset	13
5. Metod	15
5.1 Val av metod	15
5.2 Urval	16
5.3 Tillvägagångssätt	17
5.4 Tematisk analys	19
5.5 Validitet och reliabilitet	20
5.6 Etiska ställningstaganden	21
6. Resultat	22
6.1 Intervjupersoner	22
6.2 Bakomliggande orsak till brottslighet	23
6.3 Anledning till frälsning	26
6.4 Anledning till att inte återfalla i brott	28
6.4.1 Ekonomiskt stöd	28
6.4.2 Familjens betydelse	29
6.4.3 Hjälpprogram från borgmästarkontoret	30
6.4.4 Relationen till Gud	30
7. Diskussion	32
7.1 Vilka orsaker ligger bakom brottsligheten?	32
7.2 Vilken betydelse har frälsning för upphörande med brottslighet?	34
7.3 Vilka är anledningarna till att de inte återfaller i brott?	35
7.3.1 Ekonomiskt stöd	35
7.3.2 Familjens betydelse	36
7.3.3 Hjälpprogram från borgmästarkontoret	36
7.3.4 Relationen till Gud	37
7.4 Sammanfattande diskussion och slutsatser	38
8. Förslag till framtida forskning	39
Litteraturförteckning	40

1. Inledning

Jag har valt att studera betydelsen av frälsning för upphörande med brott hos en grupp kriminella personer som omfattas av Ankarstiftelsens verksamhet i Colombia, samt vad det är som gör att männen inte återfaller i brottslighet.

Ankarstiftelsen är en hjälporganisation vars huvudsyfte är att hjälpa människor i Sydamerika att få leva ett människovärdigt liv, där hjälp till självhjälp är en prioriterad del av arbetet (<https://ankarstiftelsen.se/>). Arbetet baseras på frivilliga insatser och stiftelsen arbetar utifrån den kristna värdegrunden och människosynen (a.a.).

I Medellín är det Ankarstiftelsens samarbetspartner Confraternidad Carcelaria de Colombia (CCC) som utför arbete (Hagström et al., 2017, s. 4). CCC, är en välgörenhetsorganisation som arbetar med fångar, före detta fångar, offren och inblandade familjer (<https://www.pfcolombia.org/>). Syftet med organisationen är ”att arbeta med och genom kyrkan och samhället” där syftet är främja rättvisa, förändring, försoning, förlåtelse och rehabilitering av ovan nämnda grupper (Hagström et al., 2017, s. 4). Organisationen arbetar bland annat med att försöka stärka människovärdet bland fångarna och de har workshops uppdelade i åtta sessioner där både offer och förövare får delta. I den sista sessionen anordnas en fest där förlåtelse uttrycks offentligt (a.a.).

Utanför fängelsets murar finns det även hjälp att få (Hagström et al., 2017, s. 5). Det finns mikrolånsprojekt för kvinnor, försoningsprojekt i byar som varit hårt drabbade av de interna konflikterna i Colombia, fadderverksamhet samt fotbollsprojektet Gröna sidan (a.a.). Effekten av Ankarstiftelsens arbete har bland annat visat att antalet våldsbrott i Colombia har reducerats sedan de påbörjade sitt arbete (Hagström et al., 2017, s. 6).

Börje, ordförande i Ankarstiftelsen, har under 25 års tid åkt till Colombia för att bland annat hjälpa kriminella att återanpassas i samhället (Björnlundh, 2019, 4 juni). En av de saker som stiftelsen gör är att anställa före detta fångar som fotbollstränare där de dels, utöver att träna fotboll, arbetar som mentorer för unga och försöker lära dem regler och respekt. Börje har förhandlat med de olika gängen i staden för att Ankarstiftelsen ska få fortsätta med fotbollsprojektet Gröna sidan, vilket han lyckades med (a.a.).

Jag åkte, tillsammans med en annan student och Ankarstiftelsen, till Colombia för att intervjua fångar och före detta fångar om deras upplevelser. Det internationella kunskapsläget kring sambandet mellan frälsning och återfall i brottslighet kan anses vara bristfälligt och det finns kunskapsluckor. Roxell, Alm och DeMarinis (2016) har skrivit *Röster om att gå i tystnad – en beskrivning och analys av Kriminalvårdens Klosterverksamhet* som behandlar fångars och anställdas upplevelser av verksamheten. Det finns dock ingen uppföljning på om klosterverksamheten påverkat återfall i brottslighet, då det inte var syftet med rapporten. O'Connor (2005, s. 24) har i *What Works, Religion as a Correctional Intervention* undersökt sambandet mellan religion och brottslighet utifrån tolv studier, där åtta av tolv studier visade på ett positivt resultat.

Baserat på bristen av forskning inom området vill jag försöka minska kunskapsluckan som finns inom området idag. Detta genom att med utgångspunkt i Hirschis (1969) teori om sociala band och Sampson och Laubs (2003) utvecklade teori om åldersgraderad informell social kontroll intervjua och konkretisera om det finns ett samband mellan frälsning och en minskad risk för återfall i brottslighet.

1.1 Syfte

Syftet med studien är att studera betydelsen av frälsning för upphörande med brott hos en grupp kriminella personer som omfattas av Ankarstiftelsens verksamhet i Colombia. Syftet är även att studera vad det är som gör att personerna inte återfaller i brottslighet. Tanken är att utifrån frågeställningarna fylla i några av de kunskapsluckor som finns inom området idag.

1.2 Frågeställning

1. Vilka orsaker ligger enligt de undersökta personerna bakom deras brottslighet?
2. Vilken betydelse har frälsning för upphörande med brottslighet för de undersökta personerna?
3. Vilka är anledningarna till att de undersökta personerna inte återfaller i brott?

1.3 Definition av frälsning

Det finns många olika sätt att se på frälsning. I Nya Testamentet används begreppet frälsning som räddning och i Gamla Testamentet beskrivs ordet som “en seger över fienden och en befrielse från våld och förtryck” (Bibel 2000, s. 1587). Det nämns även att människan genom frälsningen “återförs från synd och död till gemenskap med Gud” (a.a.).

I Romarbrevet 10:9-10 står det “Ty om du med din mun bekänner att Jesus är herre, och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, skall du bli räddad. Hjärtats tro leder till rättfärdighet och munnens bekännelse till räddning.” (Bibel 2000, s. 1385).

Utdrag ur Johannesevangeliet:

Ty Gud sände inte sin son till världen för att döma världen utan för att världen skulle räddas genom honom. Den som tror på honom blir inte dömd, men den som inte tror är redan dömd, eftersom han inte har trott på Guds ende sons namn. Och detta är domen, att när ljuset kom in i världen, då älskade människorna mörkret mer än ljuset, eftersom deras gärningar var onda. Den som gör det onda avskyr ljuset och kommer inte till ljuset, för att hans gärningar inte skall avslöjas. Men den som handlar efter sanningen, han kommer till ljuset, för att det skall bli uppenbart att han gör vad Gud vill (Johannes 3:17-21, Bibel 2000, s. 1311).

Det är skillnad på att vara religiös och frälst. Är man religiös har man anammat en religion. Är man frälst har man tagit emot Jesus i sitt hjärta (Börje Erdtman, personlig kommunikation, 13 augusti 2019).

I denna uppsats kommer jag, utifrån dessa beskrivningar, att använda begreppet frälsning som att människan befrias från det onda och kan leva ett gott liv, så länge människan lever efter Guds ord och inte syndar. Personerna har tagit emot Guds förlåtelse.

1.4 Disposition

Denna uppsats består av åtta olika avsnitt. Det finns inget separat avsnitt som förklarar begrepp, utan de förklaras allt eftersom de används. I första avsnittet ges en beskrivning av ämnet och en kort redogörelse över det aktuella kunskapsläget. I avsnitt två diskuteras tidigare forskning som anses vara relevant för uppsatsen. I tredje avsnittet redogörs för de teorier som uppsatsen utgår från. Teorierna beskrivs generellt, men även hur den kan användas i den här uppsatsen. I avsnitt fyra finns en miljöbeskrivning av staden och de olika fängelserna som besöktes under insamlandet av material till uppsatsen. Avsnitt fem behandlar metoddelen där val av metod, urval, tillvägagångssätt, transkribering, kodning och den tematiska analysen beskrivs. I metoddelen diskuteras även validiteten och reliabiliteten i uppsatsen och avslutas med en genomgång över de forskningsetiska principerna. I avsnitt sex presenteras resultat och analys. Det börjar med en kort presentation av intervjupersonerna vars intervjuer analysen utgår från. Resultaten struktureras efter de frågeställningar som finns och belyses med citat ur intervjuerna. I det sjunde avsnittet, diskussion, tas de viktigaste resultaten i relation till syfte och frågeställningar upp. Det finns även en diskussion kring resultaten i relation till valda teorier och tidigare forskning. Avslutningsvis i uppsatsen presenteras förslag på fortsatt forskning inom området.

2. Tidigare forskning

2.1 Kriminalvårdens klosterverksamhet

Roxell, Alm och DeMarinis (2016) *Röster om att gå i tystnad - en beskrivning och analys av Kriminalvårdens Klosterverksamhet* är en utvärdering av klosterverksamheten vid anstalterna i Kumla och Skänninge och behandlingshemmet Mariagården.

Klosterverksamheten bygger på Ignatius Andliga övningar där den intagne under en fyra veckor lång retreat ägnar sig åt självreflektion för att förstå Guds mening med det egna livet (Roxell, Alm & DeMarinis 2016, s. 14-15). Målet är att komma till insikt om och göra upp med ens egna problem som förhindrar personen att leva ett liv i sanning (Roxell et al., 2016, s. 15). Insikten nås genom att rannsaka sitt samvete, begrunda, betrakta och be. De fyra veckorna har olika teman – från människans skapelse och synd till korsfästelsen för att i fjärde veckan prata om Jesus uppståndelse och den intagnes reflektioner om sig själv och sina framtida livsval (a.a.). Retreaten bygger på en kristen grund men syftet är inte att deltagarna ska bli kristna, utan att de ska få chansen att finna sig själv och verktygen att hitta sin egna väg i livet (Roxell et al., 2016, s. 16).

Det är frivilligt att söka sig till klosterverksamheten men det finns kriterier för att få delta – den intagne ska vara långtidsdömd och ha ett genuint intresse att genomgå en förändring (Roxell et al., 2016, s. 37, 54). Vilken typ av brott fångarna har begått är inte relevant (Roxell et al., 2016, s. 35). Fångarna hade olika anledningar till att söka sig till klosterverksamheten – några var i behov av miljöombyte, andra var nyfikna på att prova något nytt (Roxell et al., 2016, s. 41-42). Efter retreaten upplevde några att de hittat en inre frid, blivit mer självsäkra och fått kontakt med sina känslor, andra upplevde att de fått verktyg för att kunna kontrollera ilska och hantera hinder de stöter på (Roxell et al., 2016, s. 42, 48).

Roxell nämner tidigare forskning där flera studier visat att religion har en signifikant effekt på brottsligt beteende (Baier & Wright, 2001; Johnson, m.fl. 2000; McCullough & Willoughby, 2009, refererad i Roxell et al., 2016, s. 28). En studie visade dock att religion inte hade någon effekt på graden av återfall i brottslighet, utan religionen användes som ett verktyg för att hantera känslor (Giardano m.fl. 2008, refererad i Roxell et al., 2016, s. 28).

Syftet med studien är att försöka förstå fångarnas upplevelser av klosterverksamheten och inte vilken effekt klosterverksamheten har på återfall i brottslighet, det finns därför ingen uppföljning på hur det gått för fångarna (Roxell et al., 2016, s. 30). Klosterverksamheten och retreaten i sig är inte någon form av frälsning, utan kan mer ses som en rehabilitering i religiös anda, vilket eventuellt kan leda till att individen kan bli frälst i ett senare skede. Därför ser jag studien som relevant för denna uppsats, då den ger mig en djupare förståelse för den religiösa delen innanför fängelsets murar.

2.2 What works, religion as a correctional intervention

O'Connor (2004, 2005) har i en tvådelad rapport undersökt sambandet mellan religion, brottslighet och rehabilitering utifrån tolv olika studier.

En av studierna O'Connor tittat på kom fram till att människor som hamnar i fängelse har både inre och yttre motivation till att delta i gudstjänster (Clear et al., 1992, refererad i O'Connor, 2005, s. 5). Den inre motivationen består av att hantera skuld, hitta ett nytt sätt att leva och att hantera förlust, framförallt förlust av sin frihet. Den yttre motivationen består av bland annat säkerhet, materiell tröst och mindre stressfulla relationer till andra fångar (a.a.).

De tolv studierna som O'Connor tittat på har granskat 16 olika samband mellan religion och förbrytarens rehabilitering (O'Connor, 2005, s. 21). Studierna ger ett visst belägg på ett signifikant samband mellan religiöst engagemang och rehabilitering. Dock finns det motsägelsefulla fynd och svagheter i forskningsmetodiken som gör att många frågor lämnas obesvarade och att bristfälliga slutsatser kring sambandet dras. Tio av de 16 sambanden som undersöktes i de tolv studierna hittade belägg på en övergripande positiv inverkan av de religiösa engagemangen vid rehabilitering hos fångar (a.a.).

Åtta av tolv studier hittade visst stöd för att religion har en positiv inverkan på rehabilitering (O'Connor, 2005, s. 21). Fem studier kunde inte hitta belägg på att religion har en positiv inverkan på rehabilitering (O'Connor, 2005, s. 22). Fyra av studierna hittade dock visst stöd för att religion har en positiv inverkan för vissa av studiernas deltagare (a.a.).

På grund av att de tolv studiernas metodologiska noggrannhet varierar kraftigt går det inte att dra några konkreta slutsatser, varken positiva eller negativa, gällande den rehabiliterande effekten av religiöst deltagande hos fångar (O'Connor, 2005, s. 23). Studierna stöder däremot en något uppmuntrande, men agnostisk, inställning till det religiösa deltagandet hos fångar (a.a.).

3. Teorier

3.1 Teorin om sociala band

1969 utvecklade Hirschi teorin om sociala band. Teorins utgångspunkt är att de sociala banden är avgörande för en individs benägenhet att begå brott och att en individ begår kriminella handlingar när de sociala banden till samhället är svaga eller trasiga (Hirschi, 1969. Se även Akers, Sellers & Jennings, 2017).

De sociala banden utgörs av fyra huvudsakliga delar – *attachment*, *commitment*, *involvement* och *belief*.

- *Attachment* syftar på anknytningen en individ har till andra och i vilken utsträckning vi respekterar och identifierar oss med dem, så att vi bryr oss om deras förväntningar (Hirschi, 1969, s. 17-18). Om vi inte bryr oss om andras åsikter är det mer troligt att vi bryter mot normerna, då kärnan i internalisering av normer och samvete ligger i individens anknytning till andra. Hirschi menar att anknytningar till både föräldrar och kamrater är viktiga för att kontrollera kriminella handlingar (a.a.).
- *Commitment* syftar på åtaganden till den etablerade samhällsordningen (Hirschi, 1969, s. 20-21). Vikten i åtagandena ligger i investeringar i samhällets etablerade mål t.ex. utbildning och yrkesmässiga insatser. Ju större insatserna är, desto mer har individen att förlora vid lagöverträdelser och annat avvikande beteende. Åtagandet avser därför ett mer eller mindre rationellt inslag i beslutet om att begå brott eller inte (a.a.).

- *Involvement* syftar på engagemang och delaktighet i konventionella aktiviteter, till exempel att studera, spendera tid med familjen och delta i fritidsaktiviteter (Hirschi, 1969, s. 22-23). Det kriminella beteendet hämmas på grund av att individen är för upptagen med andra sysselsättningar för att bli involverad i okonventionella aktiviteter (a.a.).
- *Belief* syftar på övertygelsen om att samhällets lagar och regler är moraliskt korrekta och bör följas (Hirschi, 1969, s. 23). Hirschi menar att ju mindre en individ tror att den bör följa reglerna, desto mer troligt är det att individen bryter mot dem (a.a.).

Hirschi har inte inkluderat religiösa övertygelser i den ursprungliga studien, men nämner att de är typiska konventionella värden (Hirschi, 1969). Religionsutövning indikerar på ett tydligt åtagande för traditionsbundenhet, engagemang i konventionella aktiviteter och anknytning till andra (a.a.).

3.2 Teorin om åldersgraderad informell social kontroll

1993 presenterade Sampson och Laub teorin om åldersgraderad informell social kontroll (Age-graded theory of informal social control) utifrån Hirschis (1969) teori om sociala band, och utvecklade den 2003. Teorin har tre utgångspunkter, där den första handlar om de sammanhang där den informella sociala kontrollen från familj och skola förmedlas (Sampson & Laub, 2005, s. 167). Den andra utgångspunkten är att det finns en stark kontinuitet i antisocialt beteende som löper från barndomen genom vuxen ålder inom olika områden i livet. Den tredje utgångspunkten är att informell social kontroll i vuxen ålder förklarar förändringen i kriminellt beteende under livet, oberoende av tidigare individuella skillnader i benägenhet att begå brottsliga handlingar (a.a.).

Sammanfattningsvis kan teorin förklaras med att en individs brottsfrekvens förändras utifrån graden av informell social kontroll när individens relationer förstärks eller försvagas, allt beroende på vilken fas i livet som individen befinner sig i.

Med teorin menar Sampson och Laub att plötsliga vändpunkter, förändringar och uppenbarelser i livet, t.ex. att gifta sig eller få en stabil arbetssituation, ökar de sociala banden till samhället och är avgörande för att förstå processerna för förändring av kriminell aktivitet (Laub & Sampson, 2003, s. 39-40). Brist på social kontroll, mänskliga drivkrafter och rutiner kan förklara fortsatt brottslighet (Laub & Sampson, 2003, s. 37).

Äktenskap har potentialen att drastiskt förändra en persons rutinaktiviteter då individen kan ha andra åtaganden än tidigare (Laub & Sampson, 2003, s. 42). Äktenskap kan även förändra en persons självkänsla då individen känner sig vuxen och känner ett ansvar över att ta hand om sin familj (Laub & Sampson 2003, s. 43). Att få en stabil arbetssituation kan även det förändra en persons rutinaktiviteter och individen kan känna att den gör något meningsfullt med livet (Laub & Sampson, 2003, s. 47). Beroende på vilket jobb individen har så kan det ge en direkt social kontroll, framförallt om arbetsgivaren är närvarande och kan hålla koll på arbetstagarna (a.a.).

I denna uppsats använder jag frälsningen som en plötslig vändpunkt i livet och denna vändpunkt ger individen en vilja att förändra sitt sätt att leva.

4. Miljöbeskrivning

I denna del kommer jag beskriva, utifrån egna observationer, en intervju med en fängelsevakt och kommunikation med andra vakter på fängelset, hur det ser ut på de olika fängelserna och utifrån den information jag har beskriva fångarnas levnadsförhållanden. Inledningsvis kommer jag kort berätta om staden jag spenderade majoriteten av tiden i.

4.1 Staden Medellín

Majoriteten av tiden som jag spenderade i Colombia vistades jag i Medellín. Staden har många olika sidor; allt från de fattigaste områdena där människor bor i fallfärdiga hus, vackra bergs- och grönområden till de finaste bostadsområdena med stora vackra hus. Trafiken är tät, luften känns förorenad och mopeder och motorcyklar åker sicksack mellan bilar och bussar. Vid varje stoppsignal och i varje korsning står det människor som vill sälja saker eller tvätta bilarna som stannar, allt för att tjäna lite pengar.

Det är många som är fattiga och hemlösa i staden. Det lade jag framförallt märke till när jag följde med Ankarstiftelsen på matutdelning en kväll, till ett av de fattigare områdena i centrala Medellín. Det var många barnfamiljer och flyktingar som kom för att ta del av gratis mat och hygienartiklar som stiftelsen delade ut.

En kväll åkte vi till centrum, då vi hade hört att det fanns intressanta saker att observera när mörkret fallit. Vi gick på smågator och åt vilket håll jag än tittade var det prostituerade, vissa såg inte ut att vara äldre än 12 år. Många jag såg, inte bara prostituerade, var påverkade av mer än alkohol. En del människor gick öppet, ibland i närheten av polisen, och skrek att de sålde narkotika.

Comuna 13, ett av de hårdast drabbade områdena i Medellín, ligger på en bergssida i utkanten av de centrala delarna av staden. Området har tidigare varit hårt drabbat av krig mellan olika kriminella grupperingar, men är idag under återuppbyggnad (Tour guide Laura, personlig kommunikation, 15 mars, 2019). Varje hörn är fyllt av vacker graffiti, men ju högre upp längst berget man kommer, desto fattigare är det. Husen är små ruckel som är placerade på varandra och ser ut att kunna rasa när som helst.

Lite varstans finns det stora köpcentrum, sevärdheterna runt om i staden är oändliga och majoriteten av människorna jag träffade var trevliga och välkomnande. En dag besökte jag en av Ankarstiftelsens avokadofarmer. Där uppe på berget var luften ren och utsikten oslagbar. Det finns otroligt vackra platser i staden, bara man stannar upp och tar sig tid att titta.

4.2 Medelsäkerhetsfängelset

Detta fängelse ligger strax utanför Medellín. Besöken i detta fängelse gjordes i februari och mars 2019. I detta fängelse besökte jag två olika delar. När jag klev in på den första avdelningen var det först en utegård som var uppskattningsvis cirka fem meter bred. Utegården var en lång gång där stora delar av underlaget var bar mark. En liten del av utegården var under tak och den delen hade betonggolv och där fanns det en liten tv och ett biljardbord. Till vänster på utegården var det en hög mur och till höger var det en byggnad där fångarna hade sina celler. Hålen där fönstren skulle sitta var täckta med galler och i varje fönsteröppning hängde fångarnas kläder på tork.

Vakterna besökte aldrig fångarnas celler på den aktuella avdelningen, med undantag för en av dagarna jag var där. Vakten hade då fått ett okej från fångarna att visa oss runt i cellerna. Fångarna berättade om sina levnadsförhållanden i fängelset och på avdelningen. Storleken på cellerna varierade kraftigt. Det var celler med plats för allt från två till tjugo sovplatser och trots det så fanns det inte sovplatser för alla. Den aktuella dagen var det 236 fångar på den avdelningen.

Fångarna som inte har någon egen sovplats kallas för ”pirater”. Vissa av de andra fångarna delar madrass med dessa eller lånar ut golvet i sin cell, med eller utan någon form av underlag att ligga på. De som trots detta inte får någon plats får sova på dagarna och vara vakna på nätterna istället. I en av de större cellerna jag fick se var det femton till tjugo sovplatser, men på nätterna när ”piraterna” kom dit var det upp till 38 personer som sov i rummet. Sovplatserna i denna cell var gjorda av betong och i bästa fall hade fångarna något mjukt att sova på. En av fångarna hade en tvåvåningscell helt för sig själv. Han hade mycket pengar och betalade för att få vara själv. Han hade även diverse tillhörigheter i cellen, bland annat en tv. Detta var den enda cellen som jag såg någon form av toalett i. Jag har ingen aning om var de andra fångarna utträttade sina behov.

Detta medelsäkerhetsfängelse har plats för 1700 fångar enligt en av fängelsevakterna jag pratade med. Den aktuella dagen jag var där var det nästan 3300 fångar. På fängelsegården är det cirka en vakt på 1000 fångar och vakterna är utrustade med batong (anonym fängelsevakt, personlig kommunikation, 1 mars 2019).

Fängelset är smutsigt, varmt och trångt. Vissa delar har inte ens ett ordentligt golv, utan är bar mark. Droger inne på fängelset är ingen ovanlighet, men fångarna använder drogerna diskret och gör det inte direkt framför vakterna (anonym fängelsevakt, personlig kommunikation, 1 mars 2019). Fångarna gömmer även vapen (a.a.).

Ett långt fängelsestraff på medelsäkerhetsfängelset är cirka 27 år, dock sitter de aldrig så länge (anonym fängelsevakt, personlig kommunikation, 1 mars 2019). Vanligtvis släpps de ut efter $\frac{2}{3}$ av straffet, men möjligheten finns att ansöka om ännu tidigare villkorlig frigivning. När den intagne ansöker om villkorlig frigivning tittar domaren på vad de gjort under fängelsetiden. Har den intagne jobbat eller deltagit i någon av de sociala aktiviteterna som finns i fängelset så kan straffet kortas av ännu mer (a.a.).

Den andra delen jag besökte låg i en byggnad som var fristående från resten av fängelset. Byggnaden var uppdelad i olika avdelningar och fångarna var i huvudsak fördelade efter de politiska organisationer de haft samröre med. Exempelvis satt de som varit medlem i FARC-gerillan på en avdelning och de som varit medlem i ELN-gerillan på en annan.

Jag visades runt i byggnaden av en vakt och en av fångarna som var i "the trust phase". "The trust phase" är den sista fasen av fängelsestraffet innan fångarna släpps ut. Dessa fångar får olika förtroendeuppdrag där de får ta ett större ansvar än de andra fångarna, som ännu inte är i den fasen. I byggnaden fick jag bland annat se deras bibliotek, deras verkstad och stället där de bakar arpeas, ett majsbaserat bröd.

Avdelningen som de som varit medlem i ELN-gerillan satt på fick jag inte gå in på. Jag fick förklarat för mig att vakterna aldrig går in dit. De som sitter på den avdelningen tar hand om sig själv och de ska enligt en fängelsevakt ha det ganska bra där inne. De har mobiltelefoner, datorer, tv-spel och tillgång till Wi-Fi.

4.3 Kvinnofängelset

I mars 2019 besökte jag en avdelningen på ett kvinnofängelse i Medellín. Innan vi gick in i själva byggnaden fick jag först en rundtur i området. Det fanns en stor trädgård där fångarna arbetar varje dag. Det fanns även en lekplats där kvinnorna kunde leka med sina barn som bor på fängelset. Barnen har rätt att vara med mamman fram tills det att barnet är 3 år och när jag var där var det nio barn som bodde på fängelset.

Inne på avdelningen var allt helt och rent och det var en god stämning mellan fångarna. Avdelningen bestod av två våningar med ett stort gemensamt utrymme direkt innanför dörrarna till avdelningen. Längs ena sidan var det två våningar med celler. Varje cell hade fyra sängplatser och längst in i cellen, ofta gömd bakom ett skynke, fanns toaletten. Alla sängplatser var inte fyllda på avdelningen, utan det fanns gott om utrymme. Det fanns även en undervisningssal och en matsal.

4.4 Högsäkerhetsfängelset

Detta fängelse ligger strax utanför Medellín. På högsäkerhetsfängelset fick jag besöka flera olika avdelningar. Den första avdelningen jag besökte var avsedd för äldre och utländska medborgare. Det var en väldigt lugn avdelning med öppen planlösning. Längs en vägg låg en hög med madrasser som fångarna la ut på golvet på nätterna när de skulle sova. På en annan avdelning var det fler fångar än det fick plats för. I en cell som var avsedd för en person sov de tre stycken fångar: en i sängen, en på golvet och en i badrummet.

På en annan avdelning jag besökte var det total misär. Det har varit olika bud om hur många det finns plats för på avdelningen, men någonstans mellan 30-50 sovplatser. Den aktuella dagen jag var där var det 400 fångar på den avdelningen. Fångarna sov överallt; i gemensamma utrymmen, i gångarna, i trapporna, i hängmattor från taket och i badrummen. I ett av badrummen, som var cirka 15 kvadratmeter stort, sov det 25 personer. De låg i princip på varandra. De hade lagt upp plankor ovanpå toalettbåsen och hade 30 centimeter upp till taket. På grund av att det var så många som sov i badrummet fanns det en toalett för de 100 fångar som bodde på den våningen.

På grund av den kraftiga överbefolkningen på avdelningen var det väldigt instängt. Det luktade urin, avföring och svett blandat med doften av droger. En av fångarna stod öppet framför en av vakterna och slipade på en liten kniv han hade och vakten gjorde ingenting.

På fängelset finns det olika aktiviteter som fångarna kan delta i. Bland annat kommer det dit lärare och undervisare, de har ett rum med datorer där de får lära sig att hantera olika program och de har en ateljé där de målar tavlor. Tavlorna säljs sedan och fångarna som gjort dem får pengar för dem.

Maxkapaciteten på hela fängelset är 328 fångar och den dagen jag var där var det 1160 fångar på fängelset (<https://colombiareports.com/inside-colombias-ten-worst-prisons/>).

5. Metod

5.1 Val av metod

På initiativ av Ankarstiftelsen åkte jag och en annan student, Jonas Kadah, till Colombia för att försöka ta reda på vilken inverkan frälsning har på återfall i brottslighet och för att studera Ankarstiftelsens verksamhet. Insamlingen av underlag till uppsatsen gjorde jag tillsammans med studenten Jonas Kadah, men vi skriver våra uppsatser separat.

Syftet med studien är att se vilken betydelse frälsning har för upphörande med brott hos en grupp kriminella personer. För att försöka besvara frågeställningarna valde jag en kvalitativ forskningsmetod där semistrukturerade intervjuer användes. Valet av semistrukturerade intervjuer gjordes på grund av att det fanns vissa frågor som behövde besvaras, men intervjupersonen skulle samtidigt få möjligheten att prata relativt fritt inom ämnet (Bryman, 2011, s. 206, 415). Vid semistrukturerade intervjuer finns även möjligheten att ställa vissa följdfrågor (a.a.).

Inledningsvis hade jag sex olika intervjugrupper och tanken var att även intervju personer som fortfarande var aktiva inom den kriminella världen och personer som inte var religiösa eller frälsta. Då jag inte fick möjlighet att intervju någon som tillhörde dessa grupper valde jag att revidera antalet intervjugrupper från sex till fem.

Grupp 1: frälsta före detta kriminella (ej fängelse)

Grupp 2: religiösa fångar

Grupp 3: frälsta fångar

Grupp 4: religiösa före detta fångar

Grupp 5: frälsta före detta fångar

5.2 Urval

Då vi var i ett, för oss, helt främmande land tog vi inledningsvis hjälp av Börje för att hitta intervjupersoner. Då vi inte behärskade språket ordnade även Börje tolk till oss. Börje förmedlade sedan kontakten med personal på Confraternidad Carcelaria de Colombia (CCC) som hjälpte till att hitta ytterligare intervjupersoner. CCC i sin tur förmedlade kontakten med en person på Alcaldía de Medellín, borgmästarkontoret, som även han hjälpte till att hitta intervjupersoner. Alla ovan nämnda hjälpte till att hitta intervjupersoner både i och utanför fängelset.

Börje hade i förväg ordnat ett antal intervjupersoner. Det är personer som han kommit i kontakt med via Ankarstiftelsen och som han tyckte var relevanta för våra frågeställningar. Vi var inte alls delaktiga i den urvalsprocessen. Börje var medveten om vår forskningsfråga och han har hört intervjupersonernas berättelser flera gånger tidigare och vet därför vad de har gått igenom. Det finns därför en risk att Börje valt just dessa intervjupersoner för att påvisa att frälsning är en orsak till att återfall i brottslighet minskar. Det finns även en risk att Börje har valt dessa intervjupersoner på grund av att de får ekonomiskt stöd från Ankarstiftelsen, vilket kan påverka intervjupersonernas svar. Detta har jag tagit i beaktning vid analysen av intervjuerna och jag har försökt minska skevheten i urvalet genom att inte bara använda mig av intervjuer som var schemalagda av Börje, utan jag har även använt bland annat intervjuer från kvinnofängelset och som CCC och Alcaldía de Medellín hjälpte mig att ordna.

Vid resterande intervjuer använde vi oss av ett målinriktat urval för att få tag på personer som var relevanta för forskningsfrågorna (Bryman, 2011, s. 434). Vid besöken i fängelserna gick vi in på en av rastgårdarna, hälsade på och pratade med flera av fångarna, utan att gå in närmare på varför de satt i fängelse. Vi pratade sedan med personerna som hjälpt oss att komma in på fängelserna och berättade vilka av fångarna vi ville intervjua.

För CCC och Alcaldía de Medellín berättade vi vilka typer av personer vi var ute efter och det spelade ingen roll om det var män eller kvinnor. Helst ville vi prata med ofrälsta och icke religiösa personer som begått olika typer av brott. Om möjligt ville vi även intervjua personer som fortfarande var aktiva inom den kriminella världen.

5.3 Tillvägagångssätt

Intervjuerna genomfördes på flera olika platser. Vissa intervjuer genomfördes i olika lokaler inne i fängelserna, andra i diverse mötesrum och lokaler eller i lägenheten vi bodde i när vi var i Medellín. Det var inte alltid en ostörd miljö och vid vissa intervjuer kunde det komma in andra människor i lokalen, vilket kan ha påverkat vad intervjupersonen sa eller hur intervjupersonen uttryckte sig (Bryman, 2011, s. 421). Det är något som jag tog hänsyn till vid både intervjutillfället, transkriberingen och analysen av intervjuerna. Vid intervjutillfället gjorde jag en anteckning i mitt anteckningsblock när någon obehörig kom in i rummet där intervjun hölls. Detta för att vid transkriberingen kunna avgöra om personens språk eller sätt att prata förändrades. Om sådana förändringar noterades tog jag hänsyn till det vid analysen genom att, om det inte påverkade slutresultatet, att stryka den delen av intervjun.

Sammanlagt intervjuades 21 personer, varav 18 var relevanta för studiens frågeställningar och en var relevant för att få en förståelse hur arbetet på fängelset upplevs från fängelsevakternas perspektiv. De intervjuer som jag ansåg att de inte vara relevanta var ofullständiga intervjuer samt intervjuer där översättningen var bristfällig på grund av avsaknad av tolk. Det är alltid svårt att veta hur många intervjuer som behövs i den här typen av arbete. Ahrne & Svensson (2015, s. 42) menar att sex till åtta intervjuer ökar säkerheten för att få ett material som kan anses vara relativt oberoende av enskilda individers personliga uppfattningar, dock rekommenderas tio till femton intervjuer.

Sammanlagt intervjuades en frälst före detta kriminell som ej suttit i fängelse, fem religiösa fångar, två frälsta fångar, tre religiösa före detta fångar, åtta frälsta före detta fångar och två övriga personer.

Längden för intervjuerna varierade stort, beroende på hur mycket intervjupersonen ville berätta. Normaltiden för en intervju är cirka 45 minuter till en timme (Ahrne & Svensson, 2015, s. 43). Våra intervjuer pågick allt från 25 minuter till två och en halv timme. Vissa intervjupersoner var mer restriktiva med vad de ville berätta, andra kunde berätta hela sin livshistoria. Trots variationen på öppenhet bland intervjupersonerna gjordes det som gick för att följa intervjuguiden utan att, för det mesta, avbryta deras fria berättelse (Bryman, 2011, s. 415).

Vid majoriteten av intervjuerna användes tolk då vi själva inte behärskar spanska på den nivå som krävdes (Thomsson, 2010, s. 96). Två av tolkarna hjälpte Börje till att ordna. I andra fall var det våra kontaktperson på CCC eller Alcaldia de Medellín som tolkade åt oss. Ibland kunde intervjuerna hållas på engelska om intervjupersonen behärskade språket tillräckligt bra för att kunna berätta sin historia och svara på de frågor som ställdes. Vid vissa tillfällen var det problematiskt med översättningen. Det största problemet var att översättningen inte var ordagrann, utan att tolken sammanfattade det intervjupersonen sa, vilket gjorde att vissa saker som intervjupersonen sa inte alls översattes. I vissa intervjuer började tolken själv ställa frågor. Jag är medveten om att de svar vi fick därför inte alltid är helt korrekta, men jag har gjort bedömningen att jag trots de bristfälliga översättningarna har fått med det essentiella i intervjupersonernas berättelser (a.a.).

Under intervjuerna var det inte heller ovanligt att vi var flera stycken i rummet. Ofta var vi två eller tre personer som intervjuade, tolken och intervjupersonen. Intervjupersonen var därmed ensam och en risk i en sådan situation är att intervjupersonen känner sig underordnad oss andra (Thomsson, 2010, s. 123). Maktobalansen var svår att undvika men hanterades utifrån vår bästa förmåga (Thomsson, 2010, s. 124). När vi som intervjuade var fler såg vi till att det enbart var en person som ställde frågorna och den eller de andra antecknade under intervjun, för att sedan ställa eventuella följdfrågor som missats (Ahrne & Svensson, 2015, s. 49.).

Med tillåtelse av intervjupersonen spelades intervjuerna in, dels för att inte missa något som sades, dels för att i ett senare skede underlätta analysen av intervjuerna (Ahrne & Svensson, 2015, s. 50; Heritage, 1984, s. 238 refererad i Bryman, 2011, s. 428). Alla intervjupersoner gav tillåtelse att spela in intervjuerna, dock var det vid ett tillfälle, på ett av fängelserna, som diktafonen inte fick tas med in. Då fick en av oss, så ordagrant som möjligt, skriva ner de frågor som ställdes och svaren från intervjupersonen.

Efter inspelningen transkriberades intervjuerna. Vi valde att transkribera elva intervjuer med personer ur de valda intervjugrupperna och en intervju med en fängelsevakt. Anledningarna till att vi inte transkriberade fler intervjuer är dels att transkribering är väldigt tidskrävande, dels att vi upplevde att vi uppnått en mättnad, att det inte framkom någon ny information, efter elva transkriberade intervjuer (Ahrne & Svensson, 2015, s. 42; Bryman, 2011, s. 430).

5.4 Tematisk analys

Av de elva transkriberade intervjuerna ur intervjugrupperna kodades och analyserades tio stycken – en frälst före detta kriminell (ej fängelse), tre religiösa fångar, en frälst fånge, två religiösa före detta fångar och tre frälsta före detta fångar. Jag valde dessa personer för att få en så stor spridning som möjligt, främst bland de olika intervjugrupperna. Jag började med att välja ut några nyckelintervjuer som jag upplevde ha stor vikt för analysen (Thomsson, 2010, s. 152). Flera av intervjuerna var intressanta men det var framför allt två som inledningsvis stack ut. De flesta intervjupersonerna beskrev liknande, väldigt onyanserade, händelseförlopp, men dessa två lyfte fram fler omkringliggande faktorer som jag ansåg vara relevant för mina frågeställningar.

För att bearbeta och analysera det insamlade datamaterialet använde jag mig av en tematisk analysmetod med teman utformade efter studiens frågeställningar (Bryman, 2011, s. 528). Vid en tematisk analys eftersöks gemensamma teman i materialet och redan i intervjustadiet kunde jag identifiera teman som var återkommande i flera intervjuer (a.a.).

Inledningsvis hade jag fem olika teman, men insåg under analysens gång att de gick in i varandra. Jag gjorde därför valet att revidera antalet teman till tre. Det första temat handlar om *de bakomliggande orsakerna till brottslighet*. För att hitta dessa orsaker har jag utgått från intervjupersonernas barndom och familjeförhållanden, om det förekom våld i hemmet, intervjupersonernas utbildning och deras ekonomiska situation. Det andra temat handlar om *anledning till frälsning*. För att hitta dessa anledningar har jag utgått från intervjupersonernas relation till Gud och vad som hände i intervjupersonernas liv runt tidpunkten innan de blev frälsta. Det tredje och sista temat handlar om *anledningar till att inte fortsätta med brottslighet*. För att hitta dessa anledningar har jag utgått från den hjälp intervjupersonerna har fått från samhället, deras familj och olika organisationer och myndigheter. Hjälpen handlar om bland annat ekonomiskt stöd, sociala aktiviteter och diverse program.

5.5 Validitet och reliabilitet

Validitet handlar i stort om hur väl en studie undersöker det den ämnar att undersöka (Bryman, 2011, s. 50). Den interna validiteten handlar om huruvida de slutsatser som dras utifrån intervjuerna har ett kausalt samband med teorier och tidigare forskning. God intern validitet är något som eftersträvas då insamlad empiriska data analyserats noggrant (a.a.).

Den externa validiteten handlar om hur generaliserbara resultaten är i andra sociala situationer och miljöer (Bryman, 2011, s. 51). Detta är dock ett problem när det kommer till kvalitativa studier då urvalet är begränsat. Så är det även i det här fallet. Begränsat i den mening att det handlar om fångar och före detta fångar i Colombia som säger sig ha blivit frälsta och slutat begå brottsliga handlingar (a.a.). Även om den typen av människor inte är helt lätt att hitta intervjuades 21 personer i intervjustadiet och många hade liknande berättelser. Utifrån detta går det att anta att det finns en viss generaliserbarhet i studien.

Validitet i tolkande undersökningar är överlag problematiskt då tolkningar sällan är helt valida (Thomsson, 2010, s. 31). I studien har det dock använts en tillräckligt tillförlitlig metod och studerat det som sagts. Kodningen och analysen är gjord med noggrannhet och jag anser därför att tolkningarna är valida under de rådande premisserna (a.a.).

Reliabilitet handlar i stort om tillförlitligheten i en undersökning och om studien är replikerbar, alltså om det blir samma resultat om undersökningen genomförs vid en annan tidpunkt av en annan intervjuare (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 295). Frågan är om intervjupersonen skulle ge samma svar till den andra intervjuaren. Frågorna i den här studien var relativt öppna och intervjupersonen hade möjligheten att prata fritt utifrån de ställda frågorna. Det fanns dock frågor som behövde besvaras för att kunna ta med den aktuella intervjun i studien. Detta är frågor som krävs för att kunna besvara frågeställningarna. Något som kan påverka reliabiliteten är att det ställdes följdfrågor som avvek från frågeformuläret, men skulle någon vara intresserad av att replikera studien finns de inspelade intervjuerna att tillgå för att höra exakt vilka frågor som ställdes (a.a.).

För att en kvalitativ studie ska vara replikerbar krävs det att en fullständig redogörelse av forskningsprocessen finns, vilket det finns i denna uppsats med en grundlig beskrivning av metoden (Guba & Lincoln, refererad i Bryman, 2011, s. 355). Ett problem är dock urvalet då jag till viss del ”tilldelades” intervjupersoner som andra ansåg var relevanta för frågeställningarna. Detta är ett vanligt förekommande problem när forskning bedrivs i främmande kulturer och man är beroende av någons hjälp, någon som kan ha egna agendor.

5.6 Etiska ställningstaganden

Studiens etiska ställningstaganden utgår från de fyra forskningsetiska principer som finns – informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Bryman, 2011, s. 131-132). Inför varje intervju informerades varje intervjudeltagare om syftet med studien, var den kommer presenteras, att det är frivilligt att medverka och att de berättar så mycket eller så lite de vill (Bryman, 2011, s. 131). Jag berättade även att jag hade för avsikt att spela in intervjun och frågade efter intervjupersonernas godkännande (a.a.). Jag försäkrade intervjupersonerna om att de när som helst kunde avbryta intervjun om de inte längre ville medverka (Bryman, 2012, s. 132). Vissa av intervjupersonerna får ekonomiskt stöd av Ankarstiftelsen, vilket kan ha påverkat deras svar, eller att de känt sig pressade att delta i studien. Jag personligen fick inte den uppfattningen, men det är något att ha i åtanke. I linje med konfidentialitetskravet fick intervjupersonerna frågan om jag i det slutgiltiga arbetet fick använda mig av deras riktiga namn, vilket för de flesta inte var några problem (a.a.). Jag har dock valt att inte använda någons namn med hänsyn till vilka brott de begått och känsligheten i dem, allt för att inte röja intervjupersonernas identitet och skapa problem för någon av dem (Ahrne & Svensson, 2015, s. 52). Tolkarna har inte till mig eller intervjupersonerna avgett något tystnadslofte, men om de gjort det till Börje kan jag inte svara på. Tolkarna från CCC och Alcaldía de Medellín arbetar nästan dagligen med fångar och har gissningsvis någon form av tystnadsplikt genom sina jobb. De inspelade och transkriberade intervjuerna kommer endast användas i syfte att skriva denna uppsats och materialet förvaras så att ingen annan än jag och Jonas kommer åt materialet (Bryman, 2011, s. 132).

6. Resultat

I detta avsnitt finns först en kort presentation av de tio intervjupersonerna. Sedan presenteras resultatet från den insamlade empirin utifrån tre utvalda teman. I resultatet finns det citat från de genomförda intervjuerna. Resultatet presenteras med hjälp av följande teman: *Bakomliggande orsaker till brottslighet, anledning till frälsning och anledning till att inte återfalla i brottslighet.*

De tre temana är direkt kopplade till frågeställningarna som ligger till grund för studien. *Bakomliggande orsaker till brottslighet* är inte direkt kopplat till studiens syfte, men jag anser det vara relevant att titta på för att se om frälsningen eller det som fick personerna att sluta med brottsligheten fyller den funktion som brottsligheten gjorde från början.

6.1 Intervjupersoner

Nedan är en kort sammanfattning om de olika intervjupersonerna. All information är hämtad från intervjuerna med personerna i fråga.

Intervjuperson 1: Man, 37 år. Han sa att han kommer från en bra familj med god ekonomi. Har ingen utbildning. Har suttit i fängelse för bankrån. Mannen berättade att han är frälst.

Intervjuperson 2: Man, 43 år. Han sa att han kommer från en fattig familj och det förekom våld i hemmet. Gick ut high school. Har inte suttit i fängelse, men har bland annat begått flera mord, sålt droger och vapen. Mannen berättade att han är frälst.

Intervjuperson 3: Man, 61 år. Han sa att han kommer från bra familjeförhållanden. Har på äldre dar utbildat sig till systemtekniker. Har suttit i fängelser för narkotikasmuggling. Mannen berättade att han är frälst.

Intervjuperson 4: Man, 46 år. Han sa att han kommer från en familj som levde under enkla förhållanden. Har ingen utbildning. Sitter i fängelse för bland annat mord, tillhörande av kriminell grupp och grov utpressning. Mannen berättade att han är frälst.

Intervjuperson 5: Man, 51 år. Han sa att han kommer från en splittrad familj och levde under dåliga förhållanden. Har ingen utbildning. Har suttit i fängelse för bland annat mord. Mannen berättade att han är frälst.

Intervjuperson 6: Kvinna, 38 år. Flyttade hemifrån och fick barn vid 14 års ålder. Har ingen utbildning. Har suttit i fängelse för stöld och hade vid intervjutillfället fotboja. Kvinnan berättade att hon är religiös men inte frälst.

Intervjuperson 7: Kvinna, 32 år. Hon säger att hon kommer från en familj där föräldrarna ofta bråkade. Är lärare och tandläkarassistent. Sitter i fängelse för pengatvätt. Kvinnan berättade att hon är religiös men inte frälst.

Intervjuperson 8: Man, 46 år. Han sa att han kommer från bra familjeförhållanden. Gick ut high school. Har suttit i fängelse för mord. Mannen berättade att han är religiös men inte frälst.

Intervjuperson 9: Man, 36 år. Han sa att han kommer från bra familjeförhållanden. Gick ut high school. Har suttit i fängelse för narkotikainnehav och narkotikaförsäljning. Mannen berättade att han är religiös men inte frälst.

Intervjuperson 10: Kvinna, 43 år. Hon sa att hon kommer från en splittrad familj. Är utbildad domare. Sitter i fängelse för grov stöld. Kvinnan berättade att hon är religiös men inte frälst.

6.2 Bakomliggande orsak till brottslighet

Intervjupersonerna kommer från vitt skilda bakgrunder med olika familjeförhållanden, ekonomisk situation och olika utbildningar. Hälften av intervjupersonerna berättade att de inte har någon utbildning, några har gått ut high school (16-17 års ålder) och vissa påbörjat utbildningar på högre nivå, men inte slutfört studierna av olika anledningar. Ett fåtal av intervjupersonerna har en yrkesutbildning. I intervjuerna framkommer det att dåliga familjeförhållanden, ekonomisk situation och brist på utbildning och jobb är faktorer som påverkat intervjupersonerna i deras val att börja sitt kriminella liv. Detta går även att koppla till teorin om sociala band (Hirschi, 1969).

Hälften av intervjupersonerna uppgav ekonomiska motiv som orsaken till att de sökte sig till brottslighet. Exempel på dessa motiv var enligt intervjupersonerna brist på pengar och oförmågan att försörja sin familj, skulder eller att det lönade sig mer än laglydigt arbete. En av intervjupersonerna berättade att hon stal datorer och sedan sålde, en annan sålde droger. En annan intervjuperson berättade att hon stal en större summa pengar och gav till några högt uppsatta politiker för att de skulle betala hennes utbildning. En intervjuperson berättade att han började smugla narkotika, främst kokain, för att betala av hans pappas skuld. Den sistnämnda intervjupersonen uppgav att han valde att fortsätta narkotikasmugglingen efter att skulden var betald på grund av adrenalinkicken han fick varje gång de lyckades och på grund av mängden pengar han tjänade.

”Det var min stora önskan om att få ett bättre liv och få pengar till min familj... Jag begick brotten för att föra familjen framåt och få livet att gå ihop.” – Intervjuperson 4

”Ibland var det tuffa månader när jag varken hade råd att betala hyra eller mat. Det var då jag kom in på den kriminella banan och började stjäla. Det var en farbror till mig som introducerade mig i det här Det jag gjorde var på grund av att det var en nödvändighet för att överleva.” – Intervjuperson 6

”I studied law, I was a judge. And in a moment I lost my integrity. I wanted to earn some more money.” – Intervjuperson 10

Bristen på utbildning verkar ha gjort det svårt för vissa av intervjupersonerna att få jobb, och därmed svårt att få pengar.

”Jag försökte leta jobb, men eftersom jag inte hade någon utbildning var det väldigt svårt att hitta nånting.” – Intervjuperson 6

Intervjuperson 5 berättade om flera upprepade återfall i brottslighet. Återfallen var av olika anledningar, men många gånger var det för att få mat på bordet.

”Det var frestelsen att göra brott. Jag hade inget jobb. Jag såg inget ljus i tunneln. Det var lättare att återgå till brottsligheten. Det var extremt jobbigt, för jag hade ändå Gud här inne (lägger handen på bröstet), men jag var tvungen att göra de där grejerna, för jag kände att jag inte hade något val. Det var även därför jag tog droger och alkohol, för att inte känna något”

Tre av intervjupersonerna hade en helt annan anledning till att börja med brottslighet, nämligen hämnd. Flera av intervjupersonerna berättade om att de själva eller deras mamma och syskon blivit utsatta för våld av pappan i familjen. De var vid tillfället för unga för att skydda sig mot pappans våld och gick därför med i olika kriminella grupperingar, bland annat för att lära sig hantera vapen för att skydda sig själv, mamman och syskonen mot pappan.

"...då föddes något i mitt hjärta emot min pappa. När jag växte upp brukade jag säga att när jag blev vuxen skulle jag döda min pappa. Så jag började känna jättemycket hat i mitt hjärta mot honom. Jag sa att jag aldrig skulle förlåta honom och jag var liten. Jag kunde inte försvara min mamma men när jag blev stor skulle jag döda honom."

– Intervjuperson 1

"Min pappa han slog min mamma. Och då bestämde jag mig för att gå med i gruppen där jag bodde En gång kom jag hem väldigt sent, klockan tolv på kvällen. Då kom jag hem med ett vapen och min pappa ville inte låta mig komma in. Den dagen då sa jag till min pappa, jag hotade honom med vapnet och sa att han aldrig mer får slå min mamma igen. Om du rör henne igen så dödar jag dig."

– Intervjuperson 2

Intervjuperson 8 berättade att han gick med i den paramilitära gruppen Autodefensas för att hämnas på gerillan som hade dödat hans flickvän.

"The guerilla ... they killed people that I care [about] so I decided to go to the AUC [Autodefensas Unidas de Colombia] to get vengeance against the guerilla."

6.3 Anledning till frälsning

Fem av de tio personer jag intervjuade säger sig ha blivit frälsta. Omständigheterna kring frälsningen varierar mellan de olika personerna, men de är alla överens om de har förändrats som person i samband med frälsningen. Frälsningen blev en vändpunkt i deras liv. Detta kan kopplas till Sampson och Laubs (2003) utvecklade teori om åldersgraderad informell social kontroll.

En av intervjupersonerna berättade om ett tillfälle när han blev så svårt skadad, efter att han blivit skjuten av ett rivaliserande gäng, att läkarna menade att det inte fanns något att göra för att rädda hans liv. Han hamnade i koma och läkarna sa att han var hjärndöd, när han plötsligt började vakna till efter tre månader. Den dagen insåg han att han var trött på allt dödande, all smärta och alla droger och var rädd att han skulle bli dödad om han visade sig ute. Han sa till en vän att han ville förändras och vännen satte intervjupersonen i kontakt med Ankarstiftelsen som hjälpte honom att starta ett nytt liv i en ny stad. Mannen fick bo hos en pastor och en dag följde han med pastorn till kyrkan och lyssnade på pastorns predikan.

”Jag tyckte inte om det Men jag ville förändras så jag sa att om du vill att jag ska vara på den här platsen, så hjälp mig att förstå vad det är han säger. Så började jag förstå Guds ord Jag började förstå vad mitt liv var förut och vad Gud hade för mig den stunden Jag bad som jag kände att man skulle be. Jag fortsatte att gå till kyrkan och började förstå mer målet som Gud hade med mig Jag blev döpt. Och helt plötsligt kände jag en stor frid i mitt hjärta. En frid som jag aldrig hade känt i hela mitt liv och det var så fint. Jag kände mig fri från mitt förflutna, från det dumma jag hade gjort. För mina synder. Jag kände mig fri och så lugn i hjärtat. Det var då jag förstod att Gud älskar mig och mitt liv är för att tjäna Gud.” – Intervjuperson 2

En annan av intervjupersonerna berättade att han satt i fängelse och började inse vad han gjort, han fick ångest över personerna han dödat. Han började påverkas fysiskt. På nätterna kändes det som att någon stack honom med knivar i hela kroppen och det kändes som att han höll på att dö långsamt. Han ville inte dö. Han träffade en ”häxdoktor” på fängelset som sa att han borde vara död och att det bara var Gud som kunde rädda honom nu. Under stora delar av hans liv var hans hjärta fyllt med hat och han hade ingen respekt för Gud. Men den kvällen förändrades allt.

”...och jag satte mig ner på knä ... och så sa jag till Gud: “Gud, om du existerar och om du är sann och du är den Guden som helar, förlåter, så ber jag dig att du ska ge mig en andra chans. Jag vill inte dö. Jag vill leva. Jag vill se mina barn. Jag vill gifta mig. Jag vill förlåta min pappa, han som jag hatar, jag vill inte döda honom längre. Jag vill förlåta”. Så jag var där på knä och sa att om du existerar, förlåt mig, rädda mig, och jag ska tjäna dig för resten av mitt liv. Men idag så vill jag känna dig, vill jag se dig, kom till mitt liv Och helt plötsligt ... så kom det ett ljus in i min cell och en hand rörde mitt hjärta och jag kunde känna att det var Gud. Och från den dagen är jag mannen som ni kan se här idag.”

– Intervjuperson 1

Intervjuperson 4 berättade om flera tragiska händelser som hände i hans liv samtidigt, det var kaos i hans liv. Han satt själv i fängelse och hans fiender blev bara fler och fler. Hans son hade börjat använda droger och begå brott.

”Med allt det här som hände blev jag självmordsbenägen och ville ta mitt liv, men då fick jag kontakt med Gud Det var första gången jag tittade upp mot himlen. Jag frågade “är det möjligt att jag kan förändra mitt liv?” och Gud svarar att det kan jag absolut. Varför blev det jag? Kan jag göra det här? Och Gud svarade att det är för att han älskar mig.”

Intervjuperson 3 berättade att han hade kontroll över drogerna inne på fängelset. En dag gick han på en gudstjänst och kände inom sig att det han gjorde var fel. Han bestämde sig för att han ville förändra sitt liv och predika Guds ord och samma kväll såg han Guds ljus och blev frälst.

Utifrån intervjupersonernas berättelser verkar det som att vid tidpunkten innan frälsningen hade de kommit till en punkt i livet där de kände att de var tvungna att förändra något för att kunna fortsätta leva. De var rädda för att dö och de verkade ha en vilja att förändra sin kriminella livsstil. Frälsningen skulle därför kunna ses som en vändpunkt i intervjupersonernas liv, en chans till att börja om på nytt. Detta går även att koppla till teorin om åldersgraderad informell social kontroll (Sampson & Laub, 2003).

”It means everything. It means a new life, new opportunities, you know.”

– Intervjuperson 3

6.4 Anledning till att inte återfalla i brott

Varför en individ slutar begå brott är inte en lätt gåta att lösa och flera olika faktorer verkar spela in. Enligt intervjupersonernas berättelser handlar det om ekonomiskt och socialt stöd i olika former, diverse hjälpprogram och Gud.

6.4.1 Ekonomiskt stöd

Sex av de tio intervjupersonerna får, enligt dem, någon sorts ekonomiskt stöd från eller tack vare Ankarstiftelsen.

Två av intervjupersonerna arbetar, genom Ankarstiftelsen, som fotbollstränare på en fotbollsskola och får därigenom lön. Barnen som går på fotbollsskolan har en eller båda föräldrarna i fängelset och fotbollstränarna hjälper barnen och ungdomarna att välja rätt väg i livet. De delar med sig av vad de har varit med om och berättar om hur mycket bättre livet är utan brottslighet.

En av intervjupersonerna som sitter i fängelse berättade att Ankarstiftelsen hjälper till att betala delar av hans sons universitetsutbildning. En annan berättade att Ankarstiftelsen sponsrar hans musiklokal där han hjälper barn att hitta rätt i livet genom musik.

Intervjuperson 6 berättade att hon under sitt fängelsestraff kom i kontakt med CCC och fick därigenom höra om mikrolån. Hennes tanke var att fortsätta med brottslighet när hon kom ut, men kom på andra tankar när hon väl fick detta mikrolån. Intervjupersonen driver ett eget företag där hon tillverkar kläder och skor till barn.

”Min tanke från början var ju att fortsätta eftersom det ger bra pengar. Jag såg det inte direkt som ett brott, det var ingen synd och jag gjorde ingen illa. Det var som en konst. När jag kom ut hade jag ändrat mig lite och jag försökte ändå att gå den rätta vägen”

När hon fick frågan om vad mikrolånet har gjort för henne svarade hon: *”Det har varit jätteviktigt för mig, för jag har kunnat ge mig in i nya projekt. Det kostar pengar att köpa materialet.”*

Intervjuperson 5 berättade att han får lön från Ankarstiftelsen för det arbete han gör. Han är även ansvarig för sin brorsdotters tre barn och att dessa barn får ekonomisk hjälp från Ankarstiftelsen, bland annat i form av böcker och studiematerial. Mannen får minimilön varje månad, cirka 3000 kronor, och med dessa pengar betalar han hyra och mat till sig själv och de tre barnen.

”Jag har även ekonomisk hjälp. Jag har fått stöd från organisationen och då är det mycket lättare att hålla sig på rätt spår.”

Samma intervjupersonen berättade att han flera gånger återfallit i brottslighet. Han fick frågan om vad han tror skulle hända om han inte hade det ekonomiska stödet från Ankarstiftelsen. *”Jag tror att det är stor risk att jag skulle återvända till brottsligheten. Det skulle vara väldigt svårt. Det skulle vara en stor risk. Jag vill absolut inte att det ska hända.”*

6.4.2 Familjens betydelse

Flera av intervjupersonerna nämnde även andra former av stöd och hjälp som de får. Flera intervjupersoner berättade om betydelsen deras familjer har.

”Min man såg alla fall jag varit med om. Min man sa till mig att jag måste bryta det här mönstret och börja jobba normalt. Min man har stöttat mig hela tiden och har försökt hjälpa mig och få in mig på rätt spår.”

– Intervjuperson 6

”When you are outside and you have everything with them, you don't think about what you have to lose. But when you are in jail you notice you only have your family. And there is no money in the world that can give you your family.”

– Intervjuperson 9

”I felt the heavy on my shoulders and my conscious. I started to feel how my world was falling down, with giant steps, fears of letting down my children, my family, my life. And there my losses started, I started to feel alone I was ashamed, I felt shame about being double moraled with my son.”

– Intervjuperson 10

6.4.3 Hjälpprogram från borgmästarkontoret

Genom borgmästarkontoret, Alcáldia de Medellín, finns ett hjälpprogram med bland annat psykologstöd där före detta fångar erbjuds hjälp och stöd för att komma tillbaka till ett laglydigt liv.

”But the program in the Alcáldia They help us a lot in psychological help and socially.”

– Intervjuperson 9

Samma intervjuperson berättade om svårigheterna med att hitta jobb efter att ha suttit i fängelse.

”And the problems we have when we get inside the jail, we have no one to help us resolve them. It’s the same problems we come out with. For example, right now I’m on probation, they have been calling me around for 12 employers but they don’t want to help me because I have a criminal record in the database.”

Alcáldia de Medellín har även ett program för fångar på en avdelning på kvinnofängelset. Där erbjuds det bland annat psykologhjälp och socialarbetare för att hjälpa familjerna på utsidan.

”I’m so grateful for Alcáldia. Because in other pavilions they don’t have all these benefits that we have here. A psychologist, a social worker for our families.”

– Intervjuperson 10

6.4.4 Relationen till Gud

Förutom det ekonomiska och sociala stöd intervjupersonerna får, var det många som berättade om sin relation till Gud och hur Gud har hjälpt dem. Trots att alla inte är frälsta verkar de ha Guds stöd genom sin tro.

”Jag är en man som har kunnat komma in i samhället igen och blivit återbyggd tack vare Gud. Jag tjänar i kyrkan, jag älskar Gud, jag tror på honom. Jag har en väldigt fin familj som också älskar Gud. Jag är väldigt tacksam för Gud för allt det han har gjort i mitt liv.”

– Intervjuperson 1

”Nu när jag har hittat Gud, när man följer Guds regler är det lätt, nu är det lätt att hålla sig därefter. Nu har jag lämnat ut mig till Gud Jag har Gud på min sida, jag har det ekonomiska på min sida, då är det inga problem Jag kan inte ens drömma om att vara någon annanstans.”

– Intervjuperson 5

”... mitt återfall, på ett sätt har det varit positivt för jag har kommit ännu närmare Gud. Jag har förstått att det går att få återfall, men nu vill jag studera Guds ord ännu hårdare.”

– Intervjuperson 5

”Jag kände mycket inre styrka. Jag la det i händerna på Gud att hjälpa mig och att få in mig på en ny väg.”

– Intervjuperson 6

”Jag var troende innan jag hamnade i fängelset. Nu känner jag mig närmare Gud, jag har en starkare tro. Nu är mina böner äkta. Jag känner ro.”

– Intervjuperson 7

7. Diskussion

Syftet med denna studie var att ta reda på frälsningens betydelse för upphörandet i brottslighet och vad det är som gör att personerna inte återfaller. Diskussionen delas upp i tre delar, där frågeställningarna diskuteras i förhållande till det insamlade materialet, de valda teorierna samt tidigare forskning.

7.1 Vilka orsaker ligger bakom brottsligheten?

Utifrån det empiriskt insamlade materialet har det framkommit att dåliga familjeförhållanden, ekonomisk situation och brist på utbildning och jobb verkar vara de främsta orsakerna till att intervjupersonerna kom in på den brottsliga banan.

Flera av intervjupersonernas utsagor indikerar att de har levt under dysfunktionella familjeförhållanden ofta präglade av våld. Det kan även, som i några av fallen, handla om döda eller frånvarande föräldrar. I de familjer där det förekommit våld beskrivs ofta fadern i familjen som den som varit våldsutövare. Dessa resultat ligger i linje med vad som sägs i Hirschis teori (1969, s. 17-18) om sociala band. Enligt teorin är de sociala banden avgörande för en individs benägenhet att begå brott. Om en individ saknar anknytning till konventionella individer, till exempel föräldrar, ökar risken att individen ägnar sitt liv åt avvikande beteende och kriminella handlingar (a.a.).

En gemensam nämnare för flera av intervjupersonerna är att de saknar utbildning och har, enligt dem, på grund av det haft svårigheter att få jobb. I vissa fall har de inte slutfört grundskolan av olika anledningar. En intervjuperson beskrev sig vara driven av hämndbegär och hat mot sin pappa, vilket ledde till att han blev väldigt aggressiv i skolan. Det i sin tur, menade han, ledde till att han inte fick gå kvar i skolan, utan var tvungen att spendera sin tid på gatan. I ett annat fall fick intervjupersonen barn som 14-åring. På grund av bristen på utbildning hade personerna, enligt egen utsago, senare svårigheter att få jobb. I ett av fallen återföll personen i brottslighet flertalet gånger.

Avsaknaden av utbildning och svårigheter att få jobb kan kopplas ihop med Hirschi (1969) teori om sociala band, då det kan leda till brister i både åtaganden i den etablerade samhällsordningen och engagemang i konventionella aktiviteter såsom skola och arbete (Hirschi, 1969, s. 20-23. Se Även Akers et al, 2017). Då individerna inte är upptagna med dessa sysselsättningar, utan i vissa fall strövar fritt på gatan, ökar risken för att de involverar sig i okonventionella aktiviteter, till exempel begå brott (a.a.). En av intervjupersonerna berättade att han aldrig slutade studera under sin ungdom. Han studerade samtidigt som han begick brott, men där menade han att var det hatet mot pappan som var drivkraften. Därmed fick han de sociala banden genom skolan, men bristen på anknytning till pappan skulle kunna ses som kärnan i valet till hans kriminella handlingar.

Intervjupersonernas ekonomiska situation har ingen tydlig koppling till någon enskild av de fyra delarna inom sociala band, utan den kan kopplas till flera. I många fall handlar det om att bristen på utbildning ofta leder till svårigheter att få jobb, vilket i sin tur leder till att de inte får några pengar. Får de inga pengar kan de inte vara delaktiga i diverse aktiviteter och därmed finns risken att de får en sämre anknytning till sina vänner och det övriga samhället (Hirschi, 1969, s. 20-23). I ett av fallen ska en av intervjupersonerna ha utfört en brottslig handling för att få sina studier betalda. Om hon skulle bli påkommen visste hon att hon skulle ha mycket att förlora, men hon menade att frestelsen blev för stor och att hon inte ville gå miste om chansen (Hirschi, 1969, s. 22-23).

I flera av intervjupersonernas utsagor finns det antydningar till att de vet att de gör fel när de begår sina brottsliga handlingar, men det var enbart en person som faktiskt sa det rakt ut. Hon sa att hon såg det som ett jobb och gjorde vad som var nödvändigt för att överleva. Det var inte det att hon inte hade respekt för lagar och regler, men det fanns viktigare saker att prioritera och hon gjorde därför valet att bryta mot lagen (Hirschi, 1969, s. 23). Övertygelsen om att samhällets lagar och regler är moraliskt korrekta och bör följas, sjönk (a.a.).

7.2 Vilken betydelse har frälsning för upphörande med brottslighet?

Utifrån det empiriskt insamlade materialet har det framkommit att frälsningen blev en vändpunkt i deras liv. Samtliga konstaterade att de vid tidpunkten för frälsningen ville förändras.

Tre av de fem intervjupersonerna som påstår sig ha blivit frälsta uppgav att de inte ville dö – en stod i valet mellan att begå självmord och fortsätta leva, en var rädd att han skulle bli dödad om han inte förändrades och en var så fylld av hat och ångest att han fick kraftiga fysiska besvär att, enligt en ”häxdoktor”, bara Gud kunde rädda honom. De två andra berättade att de tog till sig av olika budskap som de hört under en predikan och insåg att det de gjorde var fel och att de ville förändras på grund av det.

Sampson och Laub menar att plötsliga vändpunkter, förändringar och uppenbarelser i livet ökar de sociala banden till samhället (Laub & Sampson, 2003, s. 39-40). Vändpunkterna de nämner är bland annat att gifta sig eller att få en stabil arbetssituation (a.a.). I denna uppsats använder jag frälsning som en vändpunkt i livet. Flera av intervjupersonerna har varit gifta och har barn men det verkar inte som att äktenskapet och familjen har fått dem att vilja avstå från brottsligheten. Däremot verkar det som att det var när de var nära att förlora allt som de insåg hur viktig familjen var för dem och att det var det som gjorde dem villiga att förändras. Det var när de nästan inte hade något kvar att förlora, och som i tre av fallen när det stod mellan liv och död, som de var villiga att börja om.

Flera av intervjupersonerna bad till Gud, trots att de, enligt egna utsagor, inte var speciellt troende. De bad till Gud om hjälp att förändras. De bad till Gud att han skulle rädda dem. De bad till Gud och sa att de skulle lägga sitt liv i hans händer och sluta med allt det onda, bara han räddade dem. Det verkar som att det var i samband med viljan att förändras som Gud, som de ser det, hittade dem och frälste dem och plötsligt gav dem en ny chans. En chans att börja om på nytt. Denna vändpunkt gav dem viljan att sluta begå brott och anamma den nya chansen. I och med deras nya levnadssätt, att sluta med brottslighet, verkar det som att de sociala banden till familjen och samhället stärktes.

Det nya levnadssättet gjorde, enligt intervjupersonerna, att deras rutiner drastiskt förändrades. Istället för att begå brott predikade de Guds ord, de umgicks med sina familjer, förutsatt att de kommit ut ur fängelset, och de letade hederliga jobb för att kunna tjäna pengar och försörja sin familj. Allt i enlighet med Sampson och Laubs (2003) teori om åldersgraderad informell social kontroll.

7.3 Vilka är anledningarna till att de inte återfaller i brott?

7.3.1 Ekonomiskt stöd

Utifrån det empiriskt insamlade materialet går det att utläsa att det är flera faktorer som spelar in när det kommer till viljan och förmågan att inte återfalla i brott. För de av mig intervjuade personerna verkar det framförallt ha handlat om ekonomiskt stöd, socialt stöd, diverse hjälpprogram och deras tro.

Sex av de tio intervjupersonerna får, enligt dem, någon sorts ekonomiskt stöd från eller tack vare Ankarstiftelsen. Fyra av intervjupersonerna erhåller finansiellt stöd i form av lön för det arbete de utför, en av intervjupersonernas familj får ekonomiskt stöd och en har fått mikrolån för att kunna starta ett eget företag.

För att personerna ska få lön, krävs det att de utför ett arbete. När Ankarstiftelsen hjälper individerna att få ett arbete får personerna helt plötsligt ett ansvar som de inte haft tidigare. Detta kan knytas an till både Hirschis (1969) teori om sociala band och Sampson och Laubs (2003) teori om åldersgraderad informell social kontroll. Att få ett arbete betyder att de har något att förlora. Förlorar de arbetet förlorar de även inkomsten. Arbetet kan i den mening ses som ett åtagande till den etablerade samhällsordning (Hirschi, 1969, s. 20-21). Det kan även kopplas till engagemang i konventionella aktiviteter, där de är upptagna med att arbeta och har därför inte tid att begå brott (a.a.).

Enligt Sampson och Laub är en vändpunkt att få en stabil arbetssituation (Laub & Sampson, 2003, s. 39-40). När man får ett arbete där arbetssituationen är stabil får man ett ökat ansvar, de känner att de gör något meningsfullt med livet och deras rutiner förändras drastiskt i jämförelse med tidigare (Laub & Sampson, 2003, s. 42, 47).

Detta leder i sin tur till att de sociala banden till samhället stärks och individens relationer till arbetsgivare och kollegor kan förstärkas, vilket leder till både direkt och informell social kontroll (Laub & Sampson, 2003, s. 39-40, 47). Detta blir en vändpunkt som hjälper individen att upprätthålla det laglydiga levernet och inte falla tillbaka på den brottsliga banan (Laub & Sampson, 2003, s. 37, 39-40).

Kvinnan som fick mikrolån för att starta ett eget företag har även hon ett stort ansvar. Dels måste hon driva företaget på ett ärligt sätt, dels måste hon, i den takt hon kan, betala tillbaka lånet. Att starta ett företag är ett stort åtagande och hon har gjort en stor investering och har därmed mycket att förlora om hon skulle falla tillbaka i brottsligheten (Hirschi, 1969, s. 20-21). Hon är även för upptagen med att sköta företaget, skaffa en kundkrets, designa och skapa kläder och skor för att involvera sig i okonventionella sysselsättningar (Hirschi, 1969, s. 22-23).

7.3.2 Familjens betydelse

Flera av intervjupersonerna nämner att familjen och deras stöd är viktigt för dem. Det är familjen som alltid finns där och hjälper dem att välja rätt väg i livet, vad de än gjort tidigare. Även här kan det dras paralleller till Hirschis (1969) teori om sociala band. Intervjupersonerna respekterar sina familjer och bryr sig om vad de tycker och tänker om valen de gör och vill därför inte göra dem besvikna. Detta stärker anknytningen och därmed de sociala banden till familjen (Hirschi, 1969, s. 17-18).

7.3.3 Hjälpprogram från borgmästarkontoret

Fyra av intervjupersonerna berättade att de får någon form av hjälp genom borgmästarkontorets hjälpprogram för före detta fångar eller hjälpprogrammet i kvinnofängelset. Bland annat får de träffa en psykolog som ger dem hjälp och stöd för att mentalt återanpassa sig till samhället. De får även hjälp med att leta jobb, vilket en intervjuperson berättade är väldigt svårt när de har suttit i fängelse.

Sampson och Laub har sett att en eventuell anställning är direkt påverkad av straffrättsliga påföljder, där fängelse som ung hade en negativ effekt på senare jobbstabilitet, vilket i sin tur påverkade fortsatt inblandning i brottslighet under livets gång negativt (Sampson & Laub 1993; Sampson & Laub, 1995, refererad i Laub & Sampson, 2003, s. 291). Enligt Sampson och Laub behövs det en rad åtgärder för att hjälpa brottslingen tillbaka till samhället (a.a.). Det är bland annat här hjälpprogrammen från borgmästarkontoret kommer in i bilden när de försöker hjälpa personen att på så många sätt som möjligt återanpassa sig till samhället.

7.3.4 Relationen till Gud

Flera av intervjupersonerna berättade om det stöd de känner genom sin tro och tack vare relationen de upplever att de har till Gud. De har fått en andra chans, en möjlighet att börja om på nytt och deras tro på Gud verkar, enligt dem, ha en betydande roll i varför de inte återfaller i brottslighet. Enligt Hirschi (1969) indikerar religionsutövning bland annat på ett engagemang i konventionella aktiviteter och en anknytning till andra, vilket i sin tur stärker de sociala banden till samhället.

Genom sin tro och frälsning kan det antas att intervjupersonerna har fått en starkare anknytning Gud och att de inte vill göra Honom besviken (Hirschi, 1969, s. 17-18). De kan även antas få en större anknytning till andra människor i samhället genom sin tro (a.a.).

Tron skulle även kunna kopplas till att de har ett engagemang i konventionella aktiviteter (Hirschi, 1969, s. 22-23). Flera av de intervjupersoner som säger sig vara frälsta berättade att de tjänar kyrkan och att de studerar och predikar Guds ord. De är därmed upptagna med dessa sysselsättningar istället för att bli involverade i okonventionella aktiviteter (a.a.)

Tron och Gud kan för dessa intervjupersoner antas vara vad som hjälper dem att hitta styrkan att upprätthålla det laglydiga livet och att inte återfalla i brottslighet. Dock är det en intervjuperson som uppger att han återfallit i brottslighet flera gånger, trots att han varit frälst. Han beskrev det som "extremt jobbigt" att behöva begå brott efter att han blivit frälst, men han upplevde det som att han inte hade något val. För att dämpa känslan av att han svikit Gud tog han till både alkohol och droger.

7.4 Sammanfattande diskussion och slutsatser

Utifrån intervjuerna med dessa tio personer går det att hitta några gemensamma nämnare. Majoriteten av intervjupersonerna nämnde ekonomiska motiv till att börja med brottslighet samtidigt som det ekonomiska stödet verkar vara av betydelse för att de inte ska återfalla i brottslighet. Utöver det ekonomiska stödet verkar även emotionellt stöd och hjälp att hitta arbete vara viktigt.

Som Roxell et al. (2006, s. 26) skriver i *Röster om att gå i tystnad* är det inte bara att släppa ut någon från fängelset och hoppas på att de ska klara sig själva, utan innan de släpps ut är det flera åtgärder som behöver vidtas för att de ska kunna klara sig i samhället. Exempel på åtgärder är boende, sysselsättning och ett fungerande nätverk. Har de haft problem med alkohol och droger, som flera av intervjupersonerna uppger att de haft, kan de även behöva förebygga återfall i missbruket (a.a.). Även Sampson och Laub nämner att det behövs flera åtgärder för att hjälpa en brottsling tillbaka till samhället (Sampson & Laub 1993; Sampson & Laub, 1995, refererad i Laub & Sampson, 2003, s. 291).

Utöver det ekonomiska stödet verkar även intervjupersonernas tro på Gud ha stor betydelse. Tron ger intervjupersonerna en mening med livet och flera av dem beskriver det som jobbigare för dem att fortsätta att begå brott. Roxell et al. (2016, s. 42, 48) beskriver ett liknande fenomen, att efter att fångarna deltagit i retreaten upplevde de att de hittat en inre frid och att de fått kontakt med sina känslor. Andra upplevde att de fått verktyg för att kunna hantera hinder de stöter på (a.a.).

Åtta av de tolv studier som O'Connor granskat har hittat visst stöd för att religion har en positiv inverkan på rehabilitering av fångar (2005, s. 21). Fyra av de fem återstående studierna hittade visst stöd för att religion har en positiv inverkan på vissa av studiernas deltagare (O'Connor, 2005, s. 22). Även i den tidigare forskning som Roxell et al. tar upp i sin utvärdering är det flera studier som visat att religionen har en signifikant effekt på brottsligt beteende (Baier & Wright, 2001; Johnson, m.fl. 2000; McCullough & Willoughby, 2009, refererad i Roxell et al., 2016, s. 28). Så är fallet även i denna studie. Även om frälsningen och religionen ensam är vad som får intervjupersonerna att inte återfalla i brott så har det en positiv inverkan.

Ankarstiftelsen erbjuder både materiellt stöd och hjälp till självhjälp och utifrån intervjupersonernas berättelser verkar båda delarna, tillsammans med Gud, vara lika viktiga för att de inte ska återfalla i brottslighet (<https://ankarstiftelsen.se/>). Människan kan inte leva bara av tro, utan de behöver även det ekonomiska stödet. Gud själv kan inte ge någon tak över huvudet och mat på bordet, utan det är där Ankarstiftelsen kommer in. En av de studier som O'Connor granskat visade att fångar har både en inre och yttre motivation till att söka sig till kyrkan (Clear et al., 1992, refererad i O'Connor, 2005, s. 5). Den inre motivationen består av bland annat skuldhantering och att hitta ett nytt sätt att leva och den yttre motivationen består av bland annat säkerhet och materiell tröst (a.a.). Därmed kan det tänkas att det krävs en kombination av Gud och materiella ting för att någon inte ska återfalla i brottslighet.

Det verkar även som att det handlar om ett aktivt val om att vilja förändras. Sampson och Laub har sett att det aktiva valet, human agency, har varit avgörande när det kommer till processen att sluta med brottslighet (Laub & Sampson, 2003, s. 141-142). Detta stämmer in på flera av intervjupersonerna i den här studien. Vissa intervjupersoner har känt att de inte har något annat val än att sluta begå brott och har därför bestämt sig för att förändras.

8. Förslag till framtida forskning

Då ämnet är relativt outforskat finns det mycket forskning som kan göras för att få en djupare förståelse om kopplingen mellan frälsning, eller religiositet överlag, och återfall i brottslighet. Först och främst vore en uppföljning på sin plats. En uppföljning på de personer som intervjuats i den här studien, men även på de fångar som Roxell et al. (2016) studerat i Kriminalvårdens Klosterverksamhet. Studier bör göras i flera länder för att se vilken grad av generaliserbarhet som finns utifrån de resultat som frambringas. Det är då viktigt att det även görs uppföljningar på de som hävdar att de blivit frälsta för att se om de återfaller i brottslighet och, i så fall, hur många. Det behövs siffror för att styrka eller avfärda de slutsatser som dragits i denna uppsats och andra studier som gjorts i ämnet. Skulle det vara så att individer återfaller i brottslighet behöver det tas reda på varför, vad det var som orsakade återfallet och hur det hade kunnat förhindras.

Litteraturförteckning

Ahrne, G., & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber

Akers R. L., Sellers C. S., & Jennings, W. G. (2017). *Criminological theories: Introduction, evaluation, and application*. New York: Oxford University Press

Björnlundh, T. (2019, 4 juni). Förhandlade med gängledare – för att rädda barnen. *Aftonbladet*. Hämtad från <http://www.aftonbladet.se>

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.

Hagström, A., Erdtman, B., Segerberg, J., Brauer, I., Svensson, L., Waxin, E., ... (2017). *Årsredogörelse 2017*. Mölltorp: Ankarstiftelsen.

Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley: University of California Press.

Laub, J. H., & Sampson, R. J. (2003). *Shared beginnings, divergent lives: Delinquent boys to age 70*. Cambridge: Harvard University Press.

O'Connor, T. P. (2004). What Works, Religion as a Correctional Intervention: Part I. *Journal of Community Corrections, volume 14 (1)*, s. 11-23. Från https://www.researchgate.net/publication/313063155_What_works_religion_as_a_correctional_intervention_Part_II

O'Connor, T. P. (2005). What Works, Religion as a Correctional Intervention: Part II. *Journal of Community Corrections, volume 14 (2)*, s. 4-13. Från https://www.researchgate.net/publication/313058581_What_works_religion_as_a_correctional_intervention_Part_I

Roxell, L., Alm, S., & DeMarinis, V. (2016). *Röster om att gå i tystnad - en beskrivning och analys av Kriminalvårdens Klosterverksamhet*. Norrköping: Kriminalvården. Från https://www.kriminalvarden.se/globalassets/publikationer/forskningsrapporter/kv_roxell_slutrapport.pdf

Sampson, R. J., & Laub, J. H. (2005) . A general age-graded theory of crime: Lessons learned and the future of life-course criminology. In D. P. Farrington (Ed.), *Integrated developmental & life-course theories of offending. Advances in criminological theory.* (s. 165-181). New Brunswick: Transaction Publishers

Thomsson, H. (2010). *Reflexiva intervjuer.* Lund: Studentlitteratur.